

Література

1. Закон України «Про охорону праці», прийнятий 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 49. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
2. Кодекс законів про працю України, прийнятий 10.12.1971 р. № 322-VІІІ [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 1971. – Додаток до № 50. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Охорона праці жінок / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.sop.com.ua/article/664-ohorona-prats-jnok>.

Аліна Миколаївна Терєбій – студентка І курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Олена Анатоліївна Лук'янихіна** – завідувач кафедри
соціально-економічних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРИВАТИЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

На сьогодні на тлі впровадження в Україні ринкових принципів управління економікою питання приватизації набувають нових орієнтирів. Більше ніж 25-тирічний досвід приватизації й наявні її результати обумовили необхідність пошуку механізмів підвищення ефективності цього процесу з метою врахування інтересів усіх зацікавлених сторін.

Обумовленість процесу роздержавлення і приватизації була викликана кризовими станами в економіці й суспільстві в цілому; впровадженням ринкових принципів управління економікою; поняттям уродженої економічної активності приватного власника; визнанням того визначення, що своя власність – це основа свободи особи.

Починаючи з 1992 року, у країні було прийнято низку законодавчих та нормативних актів, спрямованих на формування організаційно-правового механізму приватизації. У Законах України було визначено основні принципи, засоби, об'єкти й суб'єкти процесу приватизації тощо. Крім того, щорічно за поданням Кабінету Міністрів України Верховна Рада затверджувала Державну програму приватизації, у котрій зазначались основні цілі, пріоритети, засоби і порядок приватизації державного і відчуження комунального майна, групи об'єктів, які підлягають приватизації, завдання по обсягах приватизації майна, що знаходиться у державній власності, умови й організаційні заходи, що необхідно створити для виконання Програми.

Приватизація в Україні – складний і суперечливий процес, котрий поряд із очікуваними для реформованої економіки позитивними наслідками, в процесі її реалізації виявив й негативні. Відповідно до цілей, методів і результатів, науковці [1-4] поділяють процес приватизації на етапи, що мають певну специфіку й особливості.

1992-1994 р.р. – створення й становлення Фонду державного майна України (ФДМУ), напрацювання нормативної бази, запровадження депозитних рахунків які уособлювали приватизаційні папери (майнові сертифікати), домінування в цей період оренди з викупом, котра виявила наявність конфлікту інтересів орендарів і більшості населення, а також нестача інвестиційних ресурсів, інертність в організації й керуванні виробництвом [4].

1995-1999 р.р. – проведення та завершення масової та малої приватизації з використанням приватизаційних сертифікатів, у результаті чого більшість населення так і не стала реальними власниками, почалося формування українського олігархату і соціальне розшарування населення країни.

Цілями цього етапу було залучення інвестицій, а при переході до етапу грошової приватизації (1999 р.) – акумулювання коштів, що надходили до бюджету, і саме за цим показником оцінюють успішність проведення приватизації. За дослідженням ФДМУ результати цього етапу приватизації виявились у більш високих показниках діяльності приватизованих підприємств, ніж державних.

2000-2004 р. р. – період інтенсивної приватизації (найбільших та стратегічних об'єктів шляхом індивідуальної приватизації з метою концентрації капіталу й забезпечення ефективного функціонування підприємства після приватизації), а також початок кризи приватизації, котру спричинило неприйняття, починаючи з 2002р. по 2011р., Державної програми приватизації. Головним завданням цього періоду було поповнення бюджету у зв'язку з необхідністю повернення Україною великих закордонних кредитів і сплати відсотків за ними.

2005-2010 р. р. – період посилення кризи приватизаційного процесу, що призвело до її гальмування та зменшення надходжень від приватизації в бюджет, яке було спричинене фінансово-економічною кризою 2008 року.

2011-2018 р. р. – етап прискореної приватизації. Збільшення надходжень до державного бюджету, як результат попередніх кроків домінування недержавного сектору економіки. 18 січня 2018 року Верховною Радою набрав чинності закон № 2269-VIII «Про приватизацію державного і комунального майна», котрий спрямований на спрощення і удосконалення процедури приватизації, збільшення темпів приватизації, реалізацію принципів прозорості та відкритості, залучення широкого кола інвесторів до придбання державної власності.

За даними [5] з 1992 р. по 2014 р. в Україні роздержавлено і приватизовано більше 130 тисяч об'єктів (29209 державної форми власності з урахуванням 608, розташованих у Автономній Республіці Крим (АР Крим), та 101512 комунальної власності з урахуванням 7169, розташованих у АР Крим).

У І півріччі 2015 року в Україні державну форму власності змінили 42 об'єкти, комунальну форму власності – 302. У 2016 році ФДМУ продав 147 об'єктів, у т.ч. 17 державних пакетів акцій підприємств та близько 130 об'єктів малої приватизації (найбільший показник за 2014-2016 р. р.), у 2017 р. державну форму власності змінили 83 об'єкти [5].

У 2018 році підлягають приватизації майже 100 об'єктів, які за класифікацією належать до групи В, Г (великі та стратегічні підприємства) та Е (акції та частки, що належать державі у статутному капіталі господарських товариств), зокрема "Сумихімпром", Запорізький титано-магнієвий комбінат та інші. Цілями приватизації є покриття дефіциту бюджету коштами, отриманими від продажу визначених об'єктів, активізація інвестиційних процесів у відповідних галузях економіки і як наслідок – підвищення економічних, соціальних та інших показників розвитку населення, регіонів, країни.

Таким чином, приватизація – це інструмент реформування економіки, спрямований на створення виробників, здатних конкурувати не тільки на внутрішніх, а й на зовнішніх ринках. Для цього потрібні значні капіталовкладення у різні галузі економіки України. Це можливо при максимальній ефективності оренди та продажу державного майна через систему ProZorro, врахуванні індивідуальних особливостей об'єктів приватизації, що сприятиме підвищенню ефективності подальшої діяльності приватизованих підприємств.

Література

1. Блага В. В. Приватизація державного майна як шлях виходу з кризи / В. В. Блага, І. Ю. Марченко, Г. Ю. Кобзарєва // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип.10. – С.140-143. – [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/30.pdf>
2. Мягих І.М. Особливості приватизаційних процесів та формування стратегії приватизації в Україні/ І.М.Мягих// Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – №9. – С.19-22. – [електронний ресурс]. – режим доступу: http://ecfipr_2013_9_7.pdf
3. Кошик О.М. Приватизація в Україні: ідеологія, реалізація, проблеми / О.М. Кошик, Н.І. Легінькова, І.В. Фабрика // Наукові праці Кіровоградського НТУ. Економічні науки, 2011, вип. 20, ч. 1. – [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/485/1/14.pdf>

4. Задерейко С. Ю. Особливості приватизації в Україні /С.Ю.Задерейко// Науковий вісник НУБіП. Серія : Право. – 2012. – Вип. 173(3). – С. 168-173. – [електронний ресурс]. – режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvpau_prav_2012_173%283%29_25
5. Звіти фонду державного майна. – [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.spfu.gov.ua/ua/documents/docs-list/spf-reports.html>

Євгеній Юрійович Храпач – студент I курсу факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Людмила Анатоліївна Парфентій** – доцент кафедри
соціально-економічних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук

КЛЮЧОВІ НАПРЯМКИ ЗАПОБІГАННЯ ЕКОНОМІЧНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

На даний час економіка України перебуває у стані стрімкого зростання економічної злочинності. Економічні злочини являють собою суттєву небезпеку для суспільства не лише через значну поширеність і різноманітність проявів злочинної економічної діяльності, але й через соціально небезпечний характер цих діянь. Відтак, зростання рівня злочинності у державі, і зокрема у сфері економіки, потребує розроблення та реалізації державних програм боротьби з економічною злочинністю.

Так, у 2017 році було зареєстровано 30,5% економічних злочинів на підприємствах державної форми власності, 6,7% – на підприємствах приватної форми власності та 24,2% – на підприємствах колективної форми власності, що заподіяло збитків від загального доходу відповідно 30,5%, 2,5% та 25%.

Це важливе питання, від вирішення якого залежить безпека економічної сфери держави, неодноразово досліджували в наукових роботах представники як господарсько-правового напрямку, так і інших наук, а саме: М. Ю. Бездольний, Д. Г. Заброра, Ю. П. Мірошник, С. С. Рогульський, О. В. Терещук, Р. М. Тучак і ін. Вони дійшли висновку, що потрібен єдиний механізм формування та коректування державних програм боротьби з економічною злочинністю з метою забезпечення високої ефективності реалізації цих програм [1].

У науковій літературі запропоновано три етапи вирішення даної проблеми.

На першому етапі напрацювання програми боротьби з економічною злочинністю слід виявити причини зростання її масштабів, що зумовлюють відповідні проблеми в забезпеченні економічного ладу.